

Een ontmoeting met...

Roma in Oost-Europa (1)

Het is meer dan vijftientig jaar geleden dat ik voor het eerst in contact kwam met de Roma in Oost-Europa. Tijdens een vakantie in Hongarije werden wij door een evangelist onder de Roma meegenomen naar een kerkdienst in het plaatsje Mátészalka in Oost-Hongarije. Dat werd een heel bijzondere ervaring. Het werd een ontmoeting die ik nooit zal vergeten.

De kerkzaal zat vol met Roma. Wij moesten voorin komen zitten. De dienst werd gehouden in het Hongaars. Daar begrepen wij niets van, maar voor ons was het duidelijk dat God aan het werk was. Het Evangelie van Jezus Christus werd verkondigd. En in het Hongaars werd God geloofd en geprezen. De omstandigheden waar de Roma zich in bevonden waren verschrikkelijk, maar tijdens de dienst heb ik veel dankbaarheid en blijdschap ervaren. De boodschap van Gods genade maakte velen van hen dankbaar en blij.

Bijzondere reizen

Een van de meest bijzondere dingen die ik een aantal jaren later heb mogen doen was het dopen van verschillende Roma die hun leven in de handen van de Here Jezus hebben mogen leggen. Ik zie hun overgave nog steeds voor mij. Ja, dat was genade, oneindig groot.

Geduldig blijven luisteren, zodat de ander zijn verhaal kan blijven doen, dat helpt.

Die eerste ontmoeting met de Roma is een ontmoeting met grote gevolgen geworden, want sinds die tijd ben ik vele malen naar Oost-Europa afgereisd. Meerdere reizen heb ik mogen maken met ouderen en jongeren. Ook voor velen van hen zijn het

heel bijzondere reizen geworden. Om dat duidelijk te maken neem ik u mee naar Mezovary in Oekraïne. Je kunt Mezovary geen stad noemen, maar ook geen dorp, want het is veel groter dan een dorp, maar een stad is het zeker niet. Mezovary is in ieder geval niet te vergelijken met een dorp of een stad in Nederland. Mezovary ligt in het westen van Oekraïne en het is zo'n twee dagen rijden. Mezovary bevindt zich in een gebied waar door velen Hongaars gesproken wordt. Buiten het dorp zijn allemaal huisjes die je geen huisjes kunt noemen, maar in die huisjes wonen wel gezinnen met soms wel zes, zeven of acht kinderen. In die huisjes wonen de Roma. Zo is het bijna overal in Oost-Europa. En Mezovary is daar geen uitzondering op.

Oma's van dertig

Het is duidelijk dat de Roma er niet bij horen en dus ook niet in het dorp zelf mogen wonen. Zij kunnen geen kant op. Hun omstandigheden zijn erbarmelijk. Ze wonen in huisjes die wij in Nederland geen huisjes zouden noemen. Zelfs onze beesten zouden we daar niet laten wonen. Gezinnen met hun vele kinderen wonen in huisjes waar de ratten ook hun verblijfplaatsen hebben. Het is niet voor te stellen, maar helaas wel waar. De gevolgen zijn groot voor de Roma-ouders en de Roma-kinderen.

Wanneer je daar geweest bent, dan realiseer je je dat wij het heel goed hebben in ons land. We klagen veel, maar hebben het best heel goed. We kunnen gaan en staan waar we willen en – gemiddeld genomen – hebben we eten en drinken, en kunnen onze kinderen en kleinkinderen naar school. Dat geldt voor de Roma en hun gezinnen in Mezovary niet. Zij kunnen geen kant op en hebben te maken met discriminatie. Zij horen er niet bij. Daardoor hebben de Roma-kinderen heel vaak een taalachterstand. Vaak hebben ze gedragsproblemen. Veel kinderen komen uit moeilijke thuissituaties. Veel meisjes krijgen op zeer jonge leeftijd kinderen. Het is geen uitzondering om een meisje van vijftien met twee kinderen te zien lopen. Ook is het geen uitzondering om oma's te zien die nog geen dertig jaar oud zijn.

Vicieuze cirkel

Er komt veel alcoholmisbruik voor. Ook dat heeft weer grote gevolgen voor de gezinnen. Veel gezinnen hebben geen inkomen. Omdat ze Roma zijn is het ook heel lastig om een baan te vinden. Al met al lijkt het op een vicieuze cirkel.

Door de oorlog in Oekraïne is de situatie voor de Roma er zeker niet beter op geworden. Integendeel. De oorlog en de dreiging van oorlog heeft voor prijsverhogingen gezorgd en ook voor vluchtelingenstromen. Sommige dorpen zijn spookdorpen geworden omdat veel mensen naar Hongarije zijn weggevlucht. Zo zijn er ook in Mezovary en in vele andere dorpen veel lege werkplekken ontstaan. Daardoor is de samenleving onder druk komen staan. Maar de Roma konden niet vluchten, want zij hebben geen identiteitspapieren. Zij kunnen geen kant op. Al met al is de situatie voor de Roma er nog slechter op geworden. En het zijn mensen zoals wij. Dat maakt het zo lastig, want wij zijn in het Westen geen haar beter dan wie dan ook. En voor God is iedereen gelijk en waardevol. Dat zullen we elke dag opnieuw moeten leren. God is onze Schepper en Hij staat achter ons leven. Ook wij leven op de adem van Zijn stem. En wij wonen hier in Nederland. Daar mogen we heel dankbaar voor zijn en tegelijkertijd geeft ons dat een stuk verantwoordelijkheid voor hen die het veel minder hebben dan wij.

A.C. van der Wekken, Dokkum

